

Ухань О. О., студент
Каширіна І. В., викл.
Запорізький національний технічний університет

СПЕЦИФІКА СЕМАНТИКИ В ТЕХНІЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Семантика технічного терміна відрізняється складністю, попри намагання продукувати чіткі, прозорі, з визначеним змістом терміни. І ця семантична складність полягає в тому, що технічний термін завжди піддається чіткій семантичній класифікації. Наприклад, у вигляді ЛСГ (логіко-семантичних груп):

- терміни економіки;
- терміни медицини;
- терміни екології;
- терміни авіації;

і так далі, що зайвий раз підтверджує відповідність вказаної групи лексем конкретним поняттям. Порівняймо:

економічні терміни – economy, marketing, transfusion;

медичні терміни – staphylococcus, bloodtransfusion, alveolus.

Тим не менш, можна вести мову про складну семантичну структуру технічного терміна [1]. Ця складність полягає, перш за все, в тому, що завжди є компоненти цієї структури, які підтримують основне значення лексеми. Наприклад, «ведення господарства» актуалізує терміни «менеджмент», «маркетинг», «бухгалтерський облік», «аудит», «прибуток», «затрати», «початковий капітал», «накопичений капітал» тощо. Або сема «промисловість»: це і «виробництво», і «технологія», а також «тестування», «конструювання», «технічний прогрес», «запровадження технологій» тощо.

Неосновні компоненти семантичної структури конкретизують, уточнюють основне значення. Наприклад, термін «промисловість». Але цей термін підтримує своє основне значення, а потенційно існують неосновні елементи структури, які реалізуються в таких лексичних сполуках, як «легка промисловість», «важка промисловість». Або візьмемо термін «металургія». Існує «чорна металургія» та «кольорова металургія». Термін «економіка» має такі неосновні елементи

структури, як «мікро» та «макро» економіка, «внутрішня» та «зовнішня» економіка.

Неосновні елементи семантичної структури технічних термінів виконують складні функції: конкретизації або уточнення («ринок» внутрішній, зовнішній, світовий або «капітал» як стартовий, накопичений, сумарний); ускладнення інформаційної значущості терміна («ринок» перетворюється на «ринки збуту», термін на позначення тільки того ринку, де на основі договорів оптом приймається продукція підприємства, тобто термін «ринок» ускладнюється).

Семантика і семантична структура технічного терміна дуже важливі в процесі тлумачення цих термінів, тому що будь-який технічний текст при перекладі визначають чотири параметри: прагненням перекладача чітко відтворити смислову канву; асиметричністю оригінального та перекладеного текстів, що призводить до семантичного звуження, семантичного наближення лексеми перекладеної до лексеми оригінальної, вкраплення лексем; врахування імплікованого обсягу інформації, намагання якомога ближче підійти до тексту оригіналу тощо [2].

Таким чином, семантика й семантична структура технічних термінів відіграють значущу роль в процесі трансляції. Тому що врахування семантичних нюансів та їхня правильна інтерпретація сприяють точному перекладу технічного тексту.

Література

1. Головин Б., Кобрин Р. Лингвистические основы учения о терминах. М. : Высшая школа. 1989. 126 с.
2. Суперанская Е. Вопросы семантики. Общая терминология: Вопросы теории. М. : Наука. 1989. 246 с.